

Motion till riksdagen 2006/07:Ub8

**av Rossana Dinamarca m.fl. (v)
med anledning av prop. 2006/07:43**

Frihet att välja – ett ökat inflytande för universitet och högskolor när styrelseledamöter utses

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår regeringens proposition 2006/07:43 Frihet att välja – ett ökat inflytande för universitet och högskolor när styrelseledamöter utses.

Motivering

Regeringen föreslår att högskolelagen ska ändras angående hur ledamöter utses till styrelser för universitet och högskolor. Lärosätena själva ska utse ett flertal av styrelseledamöterna och rektor ska kunna vara ordförande i styrelsen. Avsikten med förändringarna är enligt regeringen att ”avpolitisera” styrelserna och att värna den akademiska friheten.

Universitet och högskolor är statliga myndigheter och finansieras till största del av offentliga medel. En grundläggande demokratisk princip vid skattefinansierad verksamhet är att skattebetalarna ska ha möjlighet till insyn. Den nuvarande ordningen där regeringen utser en majoritet av ledamöterna i universitets- och högskolestyrelserna innebär att allmänheten får en viss insyn i och ett visst inflytande över verksamheten. De flesta universitet och högskolor är också mycket nöjda med det arbete som dessa representanter för allmänintresset har utrett.

Vänsterpartiet kan inte se att det nuvarande sättet att utse styrelseledamöter på något sätt har hotat den akademiska friheten. För oss handlar akademisk frihet om att fritt få formulera problem, ställa frågor, publicera forskningsresultat, välja arbetsformer inom forskning och utbildning osv. Med regeringens förslag finns det däremot en risk att endast personer som förespråkar samma intressen som lärosätet utses till ledamöter i styrelsen. Maktkoncentrationen inom lärosätet kommer då att öka, vilket kan begränsa friheten för studenter

Fel! Okänt namn på

och anställda. Det är dessutom oklart vad som kommer att hända med student- och lärarrepresentationen i styrelserna eftersom det i propositionen aviseras ytterligare förändringar av styrelsernas sammansättning och av hur ledamöterna ska utses.

I sammanhanget bör även nämnas att frågor rörande resurstilldelning är av betydligt större betydelse för den akademiska friheten, såsom vi i Vänsterpartiet definierar den. Det visas inte minst av Högskoleverkets rapport Akademisk frihet i praktiken (2005:43 R). Det pågår för närvarande en utredning om resursfördelningssystemet för forskning, och det hade varit lämpligt att regeringen hade inväntat resultatet av denna utredning innan den föreslog förändringar som sägs påverka den akademiska friheten.

Vänsterpartiet avvisar också förslaget om att ta bort det stycke i högskolelagen som säger att regeringen inte bör utse någon som är anställd vid en högskola till ordförande i samma högskolas styrelse. Denna föreslagna lagändring innebär att rektor kan vara ordförande i styrelsen. Man frångår därigenom den allmänna principen i både offentlig och privat verksamhet att ha en tydlig rollfördelning mellan den verkställande ledningen och styrelsen. Det skapar inte bara en otydlighet vad gäller ansvarsfördelningen utan försvagar styrelsens kontrollfunktion.

Vi vill också påpeka att det underlag regeringen lämnar är otillräckligt för att fatta beslut. Regeringen lyckas inte klargöra varför högskolorna måste ha en annan organisation än övriga myndigheter. Det finns heller ingen tydligt motivering varför denna förändring måste genomföras så snabbt. I budgetpropositionen för 2007 aviseras att myndighetsstrukturen ska ses över, och det pågår även andra förändringsarbeten avseende myndigheterna. Det hade varit lämpligt att regeringen hade avvaktat med förändringen av högskolornas styrelser tills detta arbete är färdigt. Då kunde frågan om styrningen av universitet och högskolor ha fått en grundligare genomgång och belysning, vilket skulle ha utgjort ett bättre underlag till beslut.

Vänsterpartiet anser sålunda att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att förändra hur ledamöter utses till styrelser för universitet och högskolor.

Stockholm den 7 februari 2007

Rossana Dinamarca (v)

Torbjörn Björlund (v)

Siv Holma (v)

Eva Olofsson (v)

Alice Åström (v)

Egon Frid (v)

Elina Linna (v)

Lena Olsson (v)